

Monumentnummer*: 517492

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 december 2000
Kadaster deel/nr 82848/10

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Uitgeest Uitgeest Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Uitgeest

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Uitgeest B 9283

Omschrijving**

Inleiding

Rooms-katholieke pseudobasilikale KRUISKERK O.L.V. Geboorte, gebouwd in 1884 in Neo-Gotische stijl naar ontwerp van architect E.J. Margry.

Omschrijving

Driebeukige pseudobasilikale kruiskerk met aan de oostzijde een vijfzijdig koor en aan de westzijde een vierkante ingangstoren. De kerk telt vijf traveeën en heeft een oostelijk dwarschip dat nauwelijks buiten de zijschepen uitsteekt. Aan de noordzijde van de toren bevindt zich een rechthoekige doopkapel, aan de zuidzijde een ingangsportaal. Aan weerszijden van het koor bevindt zich een rechthoekige kapel.

De achzijdige torenspits wordt evenals de diverse kappen - het samengestelde zadeldak van schip en dwarsbeuk, de lessenaardaken boven de zijschepen en de zadeldaken en spitsen op de dakkapellen - bedekt met leien in Maasdekking. De nokken worden bekroond met pironen, de nok op de overgang naar de kooromgang heeft een latijns kruis, de torenspits heeft een bekroning met kruis en haan.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De kerk is opgetrokken in rode baksteen gemetseld in kruisverband. Op een aantal constructieve punten is natuursteen verwerkt. Het exterieur wordt verticaal geled door getrapte steunberen, uitgemetselde hoekpartijen en zich in de muurvlakken daartussen bevindende spitsboogvensters. Een uitgemetselde plint, waterlijsten en muizentanden onder de dakgoten vormen een horizontale geleding. De bijna overal driedelige vensters van het schip bestaan uit twee gekoppelde spitsboogvensters onder een radvenster. Het dwarsschip heeft vergelijkbare vensters in groter formaat voorzien van een omkadering in de vorm van een grote spitsboog. Het koor heeft vijf hoge individuele spitsboogvensters. Alle vensters zijn voorzien van glas-in-lood, geheel of ten dele voorzien van gebrandschilderd glas.

De westtoren bestaat uit drie geledingen van ongelijke hoogte, bekroond door genoemde spits. De eerste bouwlaag bevat de hoofdingang van de kerk. Deze hoofdingang wordt bekroond door een Mariabeeld en bestaat uit een dubbele eikenhouten deur met rijk smeedwerk, onder een spits toelopend bovenlicht met glas in lood. De hogere middelste bouwlaag bevat een meerdelig spitsboogvenster met in de top een geïntegreerd radvenster. De derde hoge bouwlaag bevat in elke zijde drie gekoppelde verticale spaarvelden met daarboven drie gekoppelde verticale galmgaten. De toren wordt afgesloten door een boogfries met kroonlijst. De torenspits heeft aan vier zijden een uurwerk onder (kleine) uitkragende puntgevels en zadeldakjes.

Het interieur van de kerk is grotendeels oorspronkelijk bewaard gebleven. Het schip heeft een tweedelige opstand bestaande uit arcade en triforium. De arcade heeft ronde pijlers met basement en kapiteel, de viering heeft samengestelde pijlers. Het schip en het dwarsschip hebben houten spitse tongewelven met decoratieve beschilderingen. Het tongewelf van het schip heeft bovendien gietijzeren ventilatieroosters. De zijschepen en het koor zijn gedekt met vierdelige kruisribgewelven in rode en gele baksteen. Het interieur bevat onder meer hoofd- en zijaltaren, het bankenplan, biechtstoelen, een doopvont en gepolychromeerde heiligenbeelden. Omstreeks 1925 zijn in de kerk gepolychromeerde tegeltableaus aangebracht. Deze bevinden zich nabij het ingangsportaal, in de transeptarmen en in de doopkapel. Tweeklaviers pneumatisch orgel gemaakt door de firma P.J. Adema en Zonen in 1898.

Waardering

De Neo-Gotische kruiskerk is van algemeen belang uit architectuur- en cultuurhistorisch oogpunt als goed voorbeeld van rooms-katholieke kerkelijke bouwkunst uit het vierde kwart van de negentiende eeuw, waarbij onder meer de kwaliteit van het ontwerp, de gaafheid van het exterieur en het oorspronkelijke en rond 1925 verrijkte interieur opvallend zijn. Het kerkgebouw heeft daarbij een belangrijke situationele waarde en vormt het historisch-functioneel hoofdonderdeel van het kerkcomplex O.L.V. Geboorte.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument